

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми веш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровского (Хорун-
щини). Експедиция місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
напередче застережена.—

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня зпичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стрі-
чки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Історичний гехь Австро-угорської монархії.

(X) День 5-го жовтня, в котрім цісар Франц Йосиф вислав відручні письма до міністрів президентів обидвох половин монархії, до міністра цісарского Дому і загран. справ і до уривателя Босни й Герцоговини, і відозву до населеня сих країв, остане по всі часи памятным в історії Габсбурскої монархії. Коли сі письма видано, звістия цісар через своїх амбасадорів всі держави підписані на берлінським договорі, що розширяє свою зверхність також на Босну й Герцоговину і наслідство свого Дому. Тим способом відбула ся формальна злука Босни й Герцоговини з нашою монархією, цісар Франц Йосиф став також формально володарем сих країв (яким був в дійности вже від 1878 р.) і на ті краї переніс також постанови прагматичної санкції що до наслідства престоло. Габсбурска монархія прогерла і формально свої межі на південь аж по Черногорські верховини і вздовж Дрини, та числить майже о два мільони населенців більше, котрі з сею монархією будуть ділити долю й недолю. На боснійско-герцоговинських боввищах записана ціла історія, як ті краї за Марії Тереси і Йосифа II після славних побід кн. Евгенія Савайского дістали ся під Габсбурский скинтр, як опісля попали знов в турецке ярмо, поки знов австрійські війська не визволили їх і не віддали під крила Габсбурского орла. Туга християньского населеня за злукою з християньскою монархією укрита в монастирских мурах і по сільських гірських колибах, не завмирала і після нового закріпощеня сих країв а перед трицяти роками європейські держави в берлінським договорі поручили діло визволеня і цивілізаційне посланництво в сих краях Австро-угорській монархії.

Завдяки мудрій управі покійного міністра Калляя протягом четвєртини столїтя віджили, віродили ся і двигнули ся Босна й Герцоговина з страшного занепаду і занедбаня і виявили на причуд всего цивілізованого сьвіта незвичайний поступ на культурнім і народогосподарським полі. Довершено великих задач, хоч на кожній пади зустрічали ся сі цивілізаційні змаганя з перепонами задля того іменно, що сі краї були лише під управою нашої монархії а неясні відносини що до їх приналежности і державно-правного становища спинали на ширші

розміри розвести соціальну політику, підприємства, хліборобекі і кредитові реформи і взагалі витворене певних і сталих державно-правних підвалин. Неясність державно-правного становища дала привід до всяких посторонних коромел прибраних в приманливий плащик великосербської ідеї, котрим загорожено дорогу злукою сих країв з Габсбурскою монархією.

Ся історична подія викликала загальне одушевленє і одобрєня в політичних кругах всеї Австро-угорської монархії, а лише живала з відсередними змаганями не можуть затаїти невдоволеня. Але чи се цісарське рішенє, котре викликало радість і одушевленє в мільонах сердець монархії не доведе до міжнародної запутанини і грози війни, годі в сій хвилі вже напевно сказати. В Білгороді ся подія викликала велике розятренє і заклопотанє а дивникарство англійске намагє ся також Росию підбурити до оружного виступленя. Одначе можна сумнівати ся, чи Туреччина в нинішній хвилі віродин конституційного черестрою схоче поривати ся до оруженої розправи і тим витворювати собі нові труднощі в тій тяжкій задачі, яку она сама у себе має довершити. Щож до инших європейских держав, то можна також сподівати ся, що они не будуть в сій події бачити поводу до нарушеня європейского мира.

Велику заслугу положив в тім напрямі міністер загран. справ і цісарского Дому бар. Еренталь, що протягом літа підготовив Европу на дипломатичних зїздах з монархами і державниками на сю подію і що наконечно довів до проясненя і рішеня справи державно-правного становища Босни й Герцоговини. Рішенє в тій справі запало ще у вересні а що до сформулованя державно-правних відносин засягано ради знаменитого професора держ. права д-ра Лямаша. До наконечного рішеня причинив ся вельми своїм могутним впливом наслідник престоло архікн. Франц Фердинанд.

Видвиженє Босни й Герцоговини до становища державного краю (Reichsland) є новим скріпленєм державної ідеї і державної цілости і єдности, а конституційний устрій, який має бути з волі монарха даний тим краям, буде тою звязію, яка тісно і тривко злучить сі краї з Австро-угорською монархією.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Політичне положенє в Австрії наслідком національної боротьби в Чехах оцінюють в міродатних кругах вельми песимістично. Як з посольских кругів запевняють, мав міністер Праде на суботній раді заявити, що єго посланництво, щоби Німців відклонити від обструкції а бодай троха втихомирити, не повело ся і тому приневоленнй він відновити свою просьбу літом цісареві подану о відставку. Полагає сеї просьбу сяччиває отже в руках монархи. Положенє політичне тим більше грізне, що і з німецького і з чеського радикального боку думають вже тепер про внесенє обструкції до держ. ради, а національні загорільці по обидвох боках заходять ся вельми ревно коло сеї роботи. Бувший міністер торговлі др. Форт, відомий з своєї загоностности, виголосив при нагоді відкритя памяткові таблиці в честь Едварда Грегера бесїду і звивав всіх єго духів до завзятої боротьби з Німцями задля загроженної неподільности і одноцілости Чех. На вічу німецьких хліборобників в Чехах заграли німецькі бесідники на струнах політичної пристрасти.

Budapesti Hirlap з нагоди злуки Босни й Герцоговини нагадує, що се було ще услівєм гр. Андрашого-вітця, що овлада сими краями не має бути тимчасова, лише стала і що Австро-угорська монархія не думає з сих країв коли небудь уступити. Тепер населенє Босни й Герцоговини дійде до сьвідомости, що має лише одного володаря, цісаря Австрії і апостольского короля Угорщини, а тим самим відорве ся корєнь всяким посторонним заворушенням, котрі використовували неясність державно-правного становища сих країв.

Тепер висуває ся наперед справа конституційного устрою сих країв. Можливо, що все те булоб ще проволокло ся, колиб відносини на Балкані були спокійніші. Одначе події останних часів були такі, що не можна було довше зволікати з наконечним виясненєм і рішенєм справи вже задля того, щоби тим краям обезпечити спокій. Притім не треба покидати основ берлінського договору, бо вистарчить проголошенє в тих краях зверхности Австро-угорского монарха, а повідомленє про се вислано до європейских держав лише в тій цілі, щоби умотивувати конечність сего рішеня.

В Сараєві викликало се рішенє надзвичайне враженє, по улицах товпили ся тисячі народу. Сєрби були вельми роздратовані, а щоби запобігти можливим демонстраціям, дано деяким редакціям і будникам поліційну охорону. Хорвати упоєні радостью, а так само музулмани вельми раді сему

рішенню, як запевняє Сараєвський Дневник.

В Хорватії ся подія викликала в часті радість, а в часті пригноблене, позаяк там сподівали ся прилуки Босни до Хорватії. Особливо в сторонництві Старчевича велике замішане, бо така розвязка боснійского питання може причинити ся до знищення сего сторонництва, а що найменше до зміни его політики. Др. Франк, голова сего сторонництва, до останної хвилі мав повну надію, що боснійска справа буде рішена в напрямі хорватским. В політичних кругах панує переконане, що се рішене не є тимчасове. Особливо тутешні Серби вельми пригноблені таким вислідом справи.

Спільні делегації зібрали се 8. жовтня в Будапешті. Австрійска делегація вибрала президентом д-ра Мадейского, б. міністра просвіти, віцепрезидентом д-ра Фукса. Угорська делегація вибрала президентом гр. Теодора Зічого, віцепрезидентом Барабаша. О 12-ій годині прийняв цісар австрійську делегацію, о 1-ій угорську. По промові президента д-ра Мадейского вилосив цісар престольну річ, котрої зміст на основі телеграм коресп. бюра ось який:

«Запевненя вірної лояльності до мові особи, котрі Ви власне висловили, наповняють мене живим вдоволенем та горячою вдячністю. Народи делегацій припадають сим разом рівночасно з подією, яка означає обезпеченє теперішнього стану посідання монархії, роблячи нерозривною ту звязь, яка від 30 літ лучить з нею Босну і Герцоговину Невтомні й успішні змаганя мого правительства викликали в тих краях такий відрадний культурний поступ, що тепер населенє може бути з користю покликане до співучасті в краєвім законодавстві та що можна приступити до витвореня відповідних потребам населеня конституційних улаждень. Та се можливе тільки тоді, коли відповідно до дійсного стану утворить ся для сих обох країв також ясний і недвозначний стан правний. Лиш таким способом може бути обезпечена в теперішних відносинах сталість, признана европейским інтересом. Відкликанє моїх війск з новобазарского санджаку дає несхитний доказ, що наша політика не стремить до територіяльних заборів поза теперішнім станом посідання. Треба сподівати ся, що те зреченє, яке послідувало в користь Туреччини, знайде в Царгороді приятельське признанє та вийде на користь наших приятельских відносин. Дальший розвиток в османській державі після значного звороту, який там послідував, слідимо переняті найліпшими бажаннями для консолідації та скріплення тої держави, як також для улекшеня в заведеню супокою на тих просторах, що в послідних часах були навіщені розрухами. Держави, переняті всі мировими намірами, старають ся згадити і усунути трудності, від яких загальне положенє ще не свобідне. Завдяки нашому союзови з Німеччиною і Італією, а також завдяки нашим приятним відносинам до інших держав. Австро-Угорщина може розвивати визначну діяльність для удержаня мира. Ту задачу, яка відповідає ставовищу монархії в Европі та її традиціям може она тільки тоді успішно сповняти, коли буде могутча та узброєна. Маючи довіре, що розглядати мете предлоги мого правительства, особливо що до розвитку оружної сили на суші і морі, в душі патриотичнім та з жертволюбністю, витаю Вас ще раз сердечно». Відтак відбули ся вибори комісії.

До комісії петиційної і бюджетової не вибрано ніякого Русина, до комісії заграничних справ вибраний з Русинів д.

Василько, до комісії військової д. Цеглинський.

Спільний бюджет делегації предложений виказує в видатках 406,840.000 К, з сего припадає на министерство загранич. справ 13,000.000 К (більше о 400.000 К, як минушого року), на армію 324,840.000 К (більше о 18,000.000), на маринарку 83,437.000 К (більше о 437.000); кредити окупаційний вносять 8,000.000 корон.

Заграниця.

Болгарский цар Фердинанд видан в давній коронаційній столиці Тирнові такий маніфест до народу:

«З волі нашого незабутного зсвободителя, великого російского народу і з підмогою наших добрих приятелів і сусідів, підданих Е. М. Короля Румунії зломано від 1878 р. наше ярмо.

Вже від почину сеї доби трицятилітної трудив ся болгарский нарід невсипучо на згадку про апостолів свободи і одушевлений їх духом, над розвитком краю, щоби з него під мовю кермою і бл. п. кн. Олександра витворити державу достойну, бути вірноправним членом цивілізованої семі народів.

Нічо не може спанити Болгарію в поступі на культурній і народо господарській ниві, нічо не може її здержати. Се воля і бажанє народу. Болгарский нарід і его володар можуть лише то само думати і бажати.

De facto независимий, був край спинований в своїм правильнім, мирнім розвитку і люзіями, котрих знищенє довели до озьябленя взаємин між Болгарією а Туреччиною.

Я і мій нарід бажаєм о відродін політичних Туреччини і радіємо тим. Вільна независима Туреччина і така сама Болгарія мають услівя до витвореня приятних взаємин і їх скріплення, бо они змагають до мирного розвитку.

Одушевлений думкою про се святе діло і для вдоволеня потребам держави проголошую, благаючи Божого благословеня, з єдинену в 1885 році Болгарію независимим царством.

Я і мій нарід віримо, що се діло найде одобренє великих держав. Найжис болгарский нарід і независима Болгарія».

Президенти собрания і ради міністрів предложили іменем собрания і правительства монарсі прийняти титул „Перший болгарский цар“, що він прийняв з гордостію і вдякою.

За прикладом Болгарії пішла Крета. Наслідком державного замаху в Болгарії людінь Крети постановила прокламувати прилученє Крети до Греції та вчора перевела сю постанову. Тисячі Кретьців з усіх сторін острову зїздились до Каней, щоби висловити своє одушевленє для Греції.

Ще деякі замітки з хагогу статі п. з. „Церква а Костел“.

(Статя надіслана з учительских кругів).

О. Йосиф Заболотний в статі уміщеній в числах 214 і 215. «Руслана», напровадив гіркі, однак на жалє правдиві замітки. А наколи я світський чоловік бажаю доповнити сю статю своїми замітками, то оправдує мене любов своєї Церкви і народности, котра вкладає мені перо в руку в цілі ширшого представле-

ня сих сумних відносин: пізнаймо їх як слід, та стараймо ся їм протиділати.

Не доторкаючись, яко некомпетентний першої часті зачепленої статі, переходжу до другої яко заводовець, бо учитель школи висшого типу, в котрій працюю вже 18 рік, мав я нагоду неодному григлянутись і своїми поміченнями поділитись з кількома о. катехитами яко співробітниками в тій школі.

Так як межі учителями, так само і між оо. катехитами трапляють ся різні: одні се званє цїнять високо і працюють щиро і уміло і тим зеднують собі любов, довіре і привязанє дітий і мають на них великий вплив; другі, иншої вдачі (а тих є менше) сповняють свої обовязки так, щоби їх виовнити, то зн. аби відбути години.

Треба однак знати, що хотяй в сім місточку дві 5-клясові школи, то нема доси окремого катехита, ані нашого, ані латиньского, лише науки релігії учать місцеві оо. сотрудики, котрі, додатково за се мають платню тимчасових учителів.

І хотяй си они були і найідеальніші, то чиж можемо від них жадати точного сповнюваня обовязків в школі, наколи они перетяжені працею в парохії? Чиж такий сотрудики-катехит, заїхавши від хорого впрост з філії перед школу, (поминаю тут можливість заволоченя в школу заразливої хороби), змордований щонайменше двогодиною болотнистою дорогою, збитий слотою, зможе в школі дві або три години інтензивно працювати? Мусів би мати хиба надлюдеку силу фізичну і неаби який гарт духа!

Такі дні, в котрих сотрудики-катехит по парохіяльній праці загляне до школи, можна назвати щасливими, бо в переважній часті по перебутих трудах махне рукою зі словами: «Най собі в школі радять, як можуть, бо я не годен працювати, а зрештою на 1/2 години не оплатить ся там іти».

Факт є, що наколи парох був знеможений дволітною хоробою, то сотрудики-катехит показував ся в школі раз або що найбільше два рази в тижни, а по смерті пароха, зіставши півторарічним завідателем парохії і катехитом, приходив два або три рази на місяць. Раз навіть висловив ся: «Пане управитель, мені стидно вам предкладати квіт на платню до підпису; однак не моя вина». Не вхожду в здогади, чия була!

Здавалоб ся, що по тих невідрадних для школи відносинах, з обсажденєм парохії і сотрудицтва повинні для школи настати ліпші часи; правда, щось троха полутшало, але сего добра за мало!

(Конець буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Калістрата м.; римо-кат.: Франца Борджа. — В неділю: руско-кат.: Харитона, Вячеса; римо-кат.: Плякида.

— З львівского університета. На світских факультетах заповіли професори Русини отсі виклади: (на філософічнім): проф. М. Грушевський: „Українська козачина в XVI і XVII в.“ (3 год.), „З істові східної Европи XVII в.“ (1 год. publice), „Історичні вправи“ (1 год.); проф. др. Олександр Колесса: „Семинар для українсько-рускої філології“ (2 год. publice); проф. др. К. Студинський: „Історія руського письменства в XIX в.“ (2 год.), „Історична граматика руської мови“ (2 год.), „Літературні вправи“ (1 год.) і „Руське

письменство до половини XIII в. (в заступстві проф. д-ра Колесса — 3 год.). О скільки дізнаємося приватно, проф. Студинський заповість ще на сей семестер двогодинний «Семинар для українсько-руської філології» а місто «Літературних вирав» буде викладати в одній годині «Елементарний курс церковно-славянської граматики» (ч. I). На правничім відділі заповіли виклади: проф. Дністрянський: «Австрійське право приватне I часть» (8 год.) і «Семинар для австр. права» (2 год.) а проф. Стебельський «Австрійське право карне» (5 год.). Як було вже оповіщено, зачне в сім семестрі виклади доцент др. Вергановський (на правн. відділі), а не виключене, що пічне також свої виклади з географії доцент др. Рудницький. Число професорів на львівському університеті виносило:

виділ:	теол.	правн.	мед.	філ.	разом
звичайн.	8	13	13	24	= 58
надзвич.	1	3	4	9	= 17
почетних	—	2	—	—	= 2
титлярн.	—	—	10	4	= 14
доцентів	2	7	15	16	= 30
адюнктів	1	—	—	—	= 1
учителів	1	1	—	1	= 3
лекторів	—	—	—	5	= 5
	Разом = 128				

Число слухачів виносило:
 теологія: звичайн. 426 надзв. 5 разом 431
 права: „ 2073 „ 32 „ 2105
 медицина: „ 253 „ 8 „ 261
 філософія: „ 683 „ 207 „ 959
 Всіх разом слухачів було 3756

В сім числі містять ся вже 33 звич. слухачок на медичнім відділі і 107 звич. слухачок, 158 надзвичайних і 8 госпітанток на філос. факультеті. Якє число слухачів та слухачок припадає на поодинокі народности, або віроісповіданя, про се урядовий звіт, в своїй соромливості, промовчує. Се певне, що число руских студентів і слухачок з верхом перейшло тисячку, та що крім сего була на львівському університеті що найменше друга тисячка слухачів мойсеєвого віроісповіданя.

— **Бють по ланитах.** Нашим, галицьким Москвичам здавало ся, що при помочи Поляків здобудуть московську викладну мовах по школах, коли пічнуть маскуватись, як великі приклонники Поляків, і коли стануть розбивати „українцевъ“ і коли будуть боронити старостів в парламенті, як се вчинив Глебовіцький „істинно рускій“ посол. Не надіяли ся наші Москвичі, що Поляки так скоро протверезять ся. Найновіша статія в „Słowi polsk-im“ (ч. 480) п. з. „Ruskie oświadczenia“ дала нашим Москвичам такого заслуженого прочухана, що ми вважаємо умісним, переда-

ти поодинокі її уступи до відомости наших читачів. Автор статі „Słowa polsk-ogo“ глумує собі з ляментів „Галичаніна“, який покликывав ся на конференцію в Празі і добачував в ній початок польсько-російського союзу, який обовязує до попираня московських стремлів в Галичині. »Trudno pojąc, читаємо в згаданій статі, na czym „Hałyczanin“ oparł, swe illuzye. Chyba tylko na tem, że p. Dudykiewicz co chwila, w każdym swem przemówieniu nazywał się przedstawicielem Rusi Halickiej i jej imieniem deklarował przynależność ludu ruskiego Galicyi do narodu rosyjskiego. Lecz zaraz z początku spotkał się on z kategorycznym ze strony polskiej zaprzeczeniem mu prawa występowania imieniem całego ludu ruskiego. Lud ten — stwierdzili delegaci polscy — w olbrzymiej swej większości bynajmniej się do narodowości rosyjskiej nie poczuwa, a nie jest rzeczą Polaków narzucać mu tę, czy inną kulturę“. Далше зазначає автор статі, що Поляки не боронять нікому з Русинів, вважати себе Москалем, але «згадаjąc wszędzie dla nas szkoły ludowej w języku ojczystym, musimy uważać za jedynie uprawnioną tę szkołę ruską, która uczy w języku tym, jakim lud naprawdę mówi, żądanie zaś szkoły rosyjskiej traktować jako chęć sztucznego narzucania ludowi ruskiemu obcej mu narodowości. I póki cały za nielicznymi wyjątkami, ogół inteligencji ruskiej mówi i pisze tym samym, co lud, z którego wyszli, językiem, musimy ten język również za jedynie uprawniony w gimnazyum i na uniwersytecie uznawać. Від сего становиска, каже автор статі не могли би Поляки відступити навіть в виду найкориснішого польсько-російського союзу, до якого дорога дуже далека і якого не мали права заключати московські гості в Празі.

„Niesłusznie się żali „Hałyczanin“, jako-byśmy zapomnieli już o naszych w Pradze oświadczeniach. Przewodnią obrad i prac Zjazdu praskiego zasadą było: swobodny rozwój i równouprawnienie każdej narodowości słowiańskiej. W zastosowaniu do kwestyi ruskiej w naszym kraju zasada ta orzeka: lud ruski ma wszelkie prawo chcieć własnymi siłami, we własnej swej mowie wytworzyć swą samoistną kulturę. I póki dążenia rosyjskie w Galicyi będą mogły wykazać się petycyami opatrzonymi zaledwie kilkudziesięciu tysiącami podpisów włościan, niezdających sobie po większej części sprawy ze znaczeniem tego, co podpisują — wprowadzenie języka rosyjskiego do szkoły byłoby oczywiście pogwałceniem prawa ludu ruskiego do samodzielnego kulturalnego rozwoju. Niech sterujący — jak się

zdaje — w danej chwili polityką partyi staroruskiej „Rosyanie haliccy“ zrozumieją, że żadne względy taktyczne nie mogą nas skłonić do przełożenia zadowolenia wszechrosyjskich polityków w Petersburgu, ponad niezależne zasady sprawiedliwości. I niech stronnictwo staroruskie zorientuje się, że wysuwaniem tego rodzaju pretensyj, utrudnia ono sobie tylko ogromnie zajęcie poważnego w kraju stanowiska, do którego mogłoby dojść, jako stronnictwo spokojnej dla kulturalnego postępu ludu ruskiego pracy, opartej na zgodnem z polską większością, kraju naszego współżyciu“. — Ну хіба досить! Гарний прочухан, належний здавна нашим Москвичам. „Українцевъ“ не розбили, а самі дістали по ланитах. Радуйте ся Дудикевичі, Глебовіцькі та Маркови... Der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan.

— **Перед холерою.** Намісництво зарядило, аби в Козачівці і Скалі, борщівського повіта, відбували ся лікарські огляди осіб прибуваючих з Росії і дезінфекція їх пакунків.

— **Судова розправа** проти 38 селян з Черніхова, обжалованих о публичне насильство, закінчила ся вчора. Розправа не виявила в тім напрямі вини обжалованих. Лише засуджено 15 селян за збіговище, а се: Ануську Власенку на 3 дні, Хмельовського, Гоя, Ів. Голуба і Парашку Марчук на 5 днів, Дзядушка, Авдр. Кмета, Варвару Болотну, Евфр. Чубату і Теклю Притуляк на 6 днів, Олексу Голуба і Дм. Шагадина на 7 днів, Гапку Калачка на 8 днів, а Федька Островського і Сеньку Криву на 10 днів арешту.

— **Арештованє російського шпіона.** Ц. к. кореспондент бюро доносить, що комісар поліції, п. Райнлендер арештував вчора Ярослава Мончаловського, сина пок. редактора „Галичаніна“, урядника одного з „русскихъ“ банків у Львові, замешкалого при ул. Домбровського ч. 4, підозрілого о шпіонажу на річ Росії. У Мончаловського найдено мапу частини Галичини з означеними фортифікаціями і їх описом. Арештованого відставлено до слідчої вязниці.

— **Дziennik polski** (ч. 469) вірить, що „ukraїнці tracąc wpływ na lud ruski w Galicyi, roczynają umizgać się do starorusinów“ між иншим будь то би в сій цілі, щоби „starorusini“ розкупили акції „Земельного гіпотечного банку“, яких „ukraїнці“ не в силі розібрати. Статя, очевидно, інспірована якимсь Москвичем, близьким до редакції „Галичаніна“. Можемо запевнити „Dziennik polski“, що „ukraїнці nie umizgują się do starorusinów“, бо нема до кого і що „Земельний гіпотечний банк“ без їх помочи обійде ся. Радимо „Dziennik-owi“, щоби не давав себе так погано набувати.

Матеріяли до історії зносин Галичан з Буковинцями.

Ч. 166.

Німецькі переспівки з Шевченка.

Чернівці, 1870, 25. серпня. Лист (німецький) Георга Обріста до Із. Воробкевича.

Переспівки з Шевченка вже надруковані. Прозова частина вже готова в рукописі. Кирилович*) був такий добрий і перетолкував мені „Батталію“ Я сподіваю ся, що цілість буде тебе тішити. Самі вірші заняли 64 сторони друку. Є в них: Іван Підкова, Гамалія, Гайдамаки (з уривки), Тарасова ніч, Лілея, Дві тополі, Іділля, Русалка, Три шляхи, Як умру, Утоплена, Доля, Козацька доля, Різдва і Берестечко.

Тепер же слухай, що я зробив: Я казав виготовити 100 фотографій Шевченка після літографії; вийшли дуже гарні. Сих сто образків скажу прилішити на заголовки у сто брошурах, друкованих на краснім папері, і то передовсім для почитателів Шевченка.

А тепер я тебе прошу, написати до Галичан і до тутешньої Бесіди, щоб у мене зго-

*) Кирилович — професор реальної школи в Чернівцях, товариш Обріста. — О. М.

лосили ся сі панове, котрі за 1 зр. хотять мати життєпис Шевченка з частиною переспівів его Музи, з фотографією славного кобзаря і факсиміле его підпису. Але се мусило би стати ся дуже скоро. Як вийде з друку (найдалше за 14 днів), то я за переказом на 1 зр. зараз вишлю всім такі зошити оплачено. Можеш покликати ся на сей мій лист. Fac facias!

Ч. 167.

Переспівки Обріста з Шевченка.

Чернівці, 1870, 7. падолиста. Із. Воробкевич до Олекса. Барвіньського.

Послаю Тобі 3 екз. „Т. G. Szewczenko, ein kleinrussischer Dichter“ нашого професора Обріста. Один екз. з портретом стоїть 1 р., без портрета 80 кр. Будь так добрий, милий друже, і постарай ся, щоб наші родимці хоть троха того діла купили, бо той чоловік дуже много працював і знаходить ся в не дуже гарних кишиневих обстоєтельствах. Спирай се діло, милий друже.

Бережани, 1870, 12. грудня. Олекса. Барвіньський до Із. Воробкевича.

Брошуру Обріста я щиро бм шпирив, та тут більш не купить ніхто, хіба най пішле ді Львова, то там ще може розійдеться ся. Бо

тепер часи воєнні, то й літературі біда. Кожний хватає тільки за часопис політичну. Тому то й Правда наша, хто зна, чи дальш животіти — ме. А великий жаль був би, коли б так стало ся!

Рік 1871.

Ч. 168.

Про жите Із. Воробкевича. — Критики в Газеті народ. і в „Основі“ на его композиції. — Духовна семінарія в Чернівцях.

Чернівці, 1871, 29. квітня. Із. Воробкевич до Олекса. Барвіньського.

Чимало горя, чимало недолі прожив бідний чоловік від того часу, як ми послідні наші листи мінвали! Повір мені, братчику, що много. Моє теперішнє жите наче та хмурна, осінна днина; ні сонця, ні радощі. Твій дорогий лист зявив ся у тій днині наче та любя дуга.

Дякую Тобі за Твій гостинчок. Дуже він мене потішив. І моєму братові передав я его. Гарна твоя читанка, поступай, братічку, на сій дорозі, не вдавай ся у безпуте, а Бог надонле ласку і благодать.

(Дальше буде).

— Рівноправности для женщин! Оноді була у красного маршалка гр. Баденього депутация женщин, предкладаючи ему резолюції недавнього віча у Львові в справі призваня рівних з мужчинами прав політичних женщинам. Маршалок вислухавши бесідницю, запевнив депутацию про свою прихильність до піднесеної справи і просив о терпеливість.

— Про землетрясенє пишуть нам з Бережан: Ві второк дня 6. с. м. дало ся відчути коло 3/4 11 в ночі землетрясенє в Бережанах. По легких фальованях, підчас котрого дрожали цілі будинки гейби розхитані вози, дало ся чути кілька сильніших ударів. Підчас послідних свадани в многих мешкалях дрібні предмети пр. зі столічків, біла посудина одна об другу, або вихляпувалась вода з повних коновок. Ціле землетрясенє тривало коло 90 секунд та мало одну кількосекундову перерву. Поки що не знаємо, чи завважано его в околиці. Здаєть ся, було оно локальне, викликане опаданєм підземних верств в глибині лежачі печари. Бережани спочивають на скалах ванястих, а ті як і гіпсові дають ся виолікувати водою та творять в собі пераз великі підземні печари. Таке землетрясенє було в Галичині в 1875 році (Борщівщина).

— Значіне науки пожарництва признало вже міністерство просьвіти, дозволяючи на ту науку в деяких середних школах, між иншими в Бродах і у Львові в І школі реальній. Науку пожарництва будуть поберати лише ученики висшої гімназіі.

— Війна. В останних днях часописи нотували приготавана до війни в Туреччині, Болгарії, Сербії, Румунії, темер в Австро-Угорщині, а найновіша чутка на шпальтах газет подає евентуальність війни Австрії з Росією. Одна з ранішних газет нотує чутку, що генеральний штаб відносив ся до намісництва і поліції у Львові в справі строгого цильованя російских підданих в Галичині.

— Задля неприхильної рецензії. В театрі „Соловцов“ в Києві лучив ся скандал. Оноді перед представленєм режисер Дагмаров виїшов на сцену і заявив, що представленє не відбуде ся, если з театру не забере ся рецензент „Кіевско-і Мысл и“ п. Ярцев. Сею заявою обидили ся театральні рецензенти всіх київских часописей і опустели представленє, надрукувавши протест проти такого некультурного поведєня режисера Ярцева, тим більше, що стало ся се проти волі другого режисера і значної части артистів того театру.

— Котрі краї найбільше зїдають хліба? В ріжних краях ріжно зїдають хліба а навіть в однім і тим самім краю не однаково. В 1890 р. найбільше хліба їли Французи, бо там випадало на голову пересічно 258 кгр. на рік. На другім місци стояла Данія, де зїдали 256 кгр., потім Бельгія з 240 кгр., в Німеччині зїдали річно 211 кгр. хліба, в Швайцарії 205 кгр., в Голяндії 201 кгр., в Росії 173 кгр., в Австрії 155 кгр. Від року 1890 змінило ся, бо тепер на першім місци стоїть Данія, що зїдає 287 кгр. річно на голову, друге місце займає Бельгія з 274 кгр., Франція стала на третім місци, споживаючи річно 254 кгр. на голову, на четвертій місци лишила ся Німеччина, саме споживє хліба зросло там з 211 на 230 кгр. на голову.

— Повитичний кутик.

Дівочий жаль.

Ой, дівчат нас з білим личком о віях шовкових більше в світлі, чим у лузі ягід калинових.

Ой, ягід тих по всіх борах нема кому рвати; нам небогам доводить ся дармо долі ждати.

Нема кому схилити ся по ягідку в борі, ні з ким мині любити ся, меркнуть очи-аорі.

Дармо тужу і співаю, дармо серце бьєть ся, ні з ким раю поділити, вік марно минеть ся.

Бо коротке наше лто і день той близенько: як ягідка в зимну осінь, зіванє личенько.

Приїде осінь, лист зіванє, ягідка упаде, і дівоча пишна врода в самоті пропадає.

У. К.

Оповідки.

— Дальший репертуар львівского русского народного театру в Коломиі. (Саля Каси шадничої. Початок представлення 7 1/2 вечером).

В суботу дня 10. с. м. „Барон циганів“ оперета в 3 діях Стравса.

В неділю дня 11. с. м. перший раз „Марійка“ народний образ зі співами в 5 діях А. і В. Мрштїка (з чеського).

Ві второк дня 13. с. м. „Ревізор з Петербурга“ комедия в 5 діях М. Гоголя.

— З львівского університету. Торжественне отворенє академічного року 1908/9 у львівскім університеті відбуде ся в четвер дия 15. с. м. По богослужєню в костелі св. Миколая о 9. год. рано розпочне ся в університетській авлі інавгураційне торжєство. Вступну промову виголосить ректор проф. др. Марс, а потім проф. др. Сінко виголосить відчит на тему „Творчість Люкїяна“. З огляду на тісноту університетської авлі, вступ до університетского будинку підчас богослужєня та інавгураційного торжєства буде дозволеній лише за показанєм білету вступу. Ті білети студенти університету можуть дістати в канцелярії педєля університету на підставі легітимациї.

Наука, штука і література.

— Українська Муза, поетична антологія, під редакцією Олекси Коваленка в Києві, в 12 випусках. Вийшов вже 8. випуск, в яким містять ся найкраспії поезії Кримского, Грабовского, Славінського, Щурата, Стешенка, Кернеренка, Галки, Голоти, Загірної, Яричевского і Липи. Про се видавництво вивелює ся вся українська і прихильна Українцям праса російська в самих суперлятиввах. Бож редакція добирає що найліпші поетичні твори наших письменників і додає коротку житєпись авторів в їх портретами. Ціна одного випуска 25 копійок, а всіх 12-ти 3 руб. 50 коп. (або 8 К).

— Етнографічний музей в Харкові при тамошнім університеті, відчинений оноді для ширшого загалу, визначає ся богатим відділом українським. О заснованє его подбали проф. Сумцов, Данилович і Краснов.

Телеграми

з дня 9. жовтня.

Будапешт. Сербські демонстациї і агітациї можуть викликати поважні наслідки. Кружляє чутка, що на випадок повторєня демонстрацій перед австро-угорским посольством в Білгороді австрійске військо дістане приказ вимаршу на сербську територію.

Будапешт. Magyar Hirlap доносить, що всі мости на Саві і Дунаю обсажені війском, а комендант будапештєнского корпуса дістав приказ змобілізувати свій корпус армії.

Відень. Die Zeit пише, що начальні війскові зверхники мали вчера нараду, а вислід наради може довести до важних змін у війсковій ситуації на границі Сербії.

Будапешт. Прибув ту вчера шеф генерального штабу, ген. Конрад і мав конференцію з мін. війни ген. Шенайхом, почім був на послуханю у цісаря.

Потверджує ся вість, що дунайська флотилія відплила до Білгорода.

Білгород. Вчера знова повторили ся обидливі демонстрації перед австро-угор. посольством.

Льондон. Англ. правительство порадило Сербії, поводити ся уміренно і відповідно.

Царгород. Вірменські і турецкі купці порішили бойкотувати австрійскі товари.

Триєст. Дневник Independentе доносить, що Альбанія оголосила свою независимість.

Петербург. „Новое Время“ жадає яко рекомпензату за Босну і Герцоговину відступленя Росії частини Галичини, а се Тернопільщини разом з Тернополем.

Русини!

Отсим маю честь повідомити, що я заложив в Хшанові „Руский дїм торговельно-промисловий“ в котрім можна набути добрі і практичні машини до робленя дахівок, цегол та рур бетонових. Добру машину можна купити від 500 до 1500 К. Русини, Вам мусить бути відомо, що Німці, Французи і инші просьвічені народи кинули ся на сю дорогу промислу, бо они зрозуміли, як велику вартість має пісок в промислі. Ви Русини, зрозумійте вже раз, що Ви своїми грїшми збогачуєте кишені тих, котрі старають ся Вас як найбільше на кождім кроці використати в огидний спосіб. Чейже не є велика сума, за котру Ви купите машину до робленя дахівок, а она привесе Вам велику користь. Адресувати: „Руский дїм торговельно-промисловий“ п. Івана Зубика в Хшанові. Можна листовно поінформувати ся докладнійше, але найлучше явяти ся особисто. З Кракова до Хшанова коштує залізниця 1 К 40 сот. Хто з Ви. приїде і згодить машину, зверне ся ему кошти подорожжя. Машини всьлякого рода можна оглядати. Цемент, фарбу, оливу дасть ся на тримісячний кредит.

З глубоким поважанєм
Іван Зубик
інси. самопом. рільничої.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарни — ріг ул. Сикєтускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали два 8. с. м.: Софія і Іван Івасики, Вергани: Осипа і Василь Сідельники, Підмихайлівці; Лев Гешвінд, Тарнів; Здзіслав Якубовский, Станиславів; Василь Пістун, Гойче; Олекса Яцків, Гойче; Михайло Городецький, Гелосків; Іван Шниталь, Стубенець; о. Маркшл Растваєцький, Грімно; Зенон Пристап, Михновиці; Миколай Ференч, Полівці.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-руської фабрики Євгена Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики їде 35% на будову церкви в Севяві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на свроти і вдови по свьятицниках.

Держім ся поклику:
Свій до свого!

Працюйте і шадїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, удїляє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах швірчних вносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кождих 100 К позички).

Векслї приймають ся тільки 3 місячні, а 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члєни обезпечені в „Джістрі“.

З зиснів удїлив „Джістер“ на публичні добродїтїні ціли квоту 45.835 корон.

Вкладк	2.795.183 К.
Позички удїлені	3.410.684 К.
Удїли члєнські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і пшні	46.842 К.
Льокації	152.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважана про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважана про терпіня І. Хр. для шкільних дітїй. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

